

“Gömrük orqanlarının elektron məlumat sistemindən istifadə Qaydaları”nın təsdiq edilməsi haqqında

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI NAZİRLƏR KABİNETİNİN QƏRARI

“Azərbaycan Respublikası Gömrük Məcəlləsinin təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiqi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2011-ci il 15 sentyabr tarixli 499 nömrəli Fərmanının 1.2.3-cü yarımbəndinin icrasını təmin etmək məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

“Gömrük orqanlarının elektron məlumat sistemindən istifadə Qaydaları” təsdiq edilsin (əlavə olunur).

**Azərbaycan Respublikasının Baş naziri
Artur Rasi-zadə**

**Bakı şəhəri, 3 avqust 2012-ci il
№ 164**

Gömrük orqanlarının elektron məlumat sistemindən istifadə

Q A Y D A L A R I

1. Ümumi müddəalar

1.1. Bu Qaydalar Azərbaycan Respublikasının Gömrük Məcəlləsinin (bundan sonra - Gömrük Məcəlləsi) 42.2-ci maddəsinə uyğun olaraq hazırlanmışdır və aşağıdakıları müəyyən edir:

1.1.1. gömrük orqanlarının elektron məlumat sistemindən istifadə qaydalarını;

1.1.2 gömrük orqanlarının elektron məlumat sistemində qeydiyyatla alınan məlumatların məzmununu, onların təqdim olunma müddətlərini və mühafizə məsələlərini;

1.1.3. gömrük orqanları ilə dövlət orqanları, səlahiyyətli iqtisadi operatorlar, sahibkarlıq subyektləri, habelə gömrük orqanlarının özləri arasında elektron formada sənəd və məlumatların mübadiləsi qaydasını;

1.1.4. şəxslərin gömrük orqanlarının elektron informasiya sisteminin istifadəçisi kimi təsdiq edilməsi qaydasını, bunun üçün tələb olunan sənədlərin siyahısını;

1.1.5. gömrük orqanlarının elektron informasiya sisteminin istifadəçisi olmaq istəyən şəxsin bu barədə müraciətinin təmin edilməməsi üçün əsasları;

1.1.6. istifadəçi, istifadəçilər qrupu və ya bütün istifadəçilər üçün müəyyən edilə bilən şərtləri.

2. Gömrük orqanlarının elektron məlumat sistemində qeydiyyatla alınan məlumatların məzmunu, onların təqdim olunma müddətləri və mühafizəsi

2.1. Gömrük orqanlarının elektron məlumat sistemində qeydə alınan məlumatlar aşağıdakıları əhatə edir:

2.1.1. mallar və nəqliyyat vasitələri üzərində gömrük nəzarətini və onların gömrük rəsmiləşdirilməsini;

2.1.2. gömrük işinin informasiya təminatını;

2.1.3. Dövlət Gömrük Komitəsinin (bundan sonra - Komitə) fəaliyyətinin qanunvericilik bazasını.

2.2. Mallar və nəqliyyat vasitələri üzərində gömrük nəzarəti və onların gömrük rəsmiləşdirilməsi aşağıdakıları əhatə edir:

2.2.1. mallar və nəqliyyat vasitələrinin Azərbaycan Respublikasının gömrük sərhədindən (bundan sonra - gömrük sərhədi) keçirilməsi haqqında məlumatları;

2.2.2. mallar və nəqliyyat vasitələrinin təyinat gömrük orqanına çatdırılması haqqında məlumatları;

2.2.3. mallar və nəqliyyat vasitələrinin gömrük orqanında bəyan edilməsini;

2.2.4. gömrük bəyannamələrində göstərilən məlumatların doğruluğuna nəzarəti;

2.2.5. gömrük rəsmiləşdirilməsinin başa çatdırılması haqqında məlumatları.

2.3. Gömrük sərhədindən keçirilən mal və nəqliyyat vasitələri haqqında məlumatlar bazası dövlət sərhədinin buraxılış məntəqələrində real vaxt rejimində gömrük orqanları tərəfindən formalaşdırılır.

2.4. Mal və nəqliyyat vasitələrinin təyinat gömrük orqanına çatdırılması haqqında məlumatlar sistemə təyinat gömrük orqanı tərəfindən real vaxt rejimində əlavə edilir.

2.5. Bəyannaməçi mal və nəqliyyat vasitələrini gömrük orqanında bəyan etmək üçün gömrük orqanlarının informasiya sisteminə qoşulmaqla, real vaxt rejimində elektron gömrük bəyannaməsini doldurur.

2.6. Rəsmiləşdirmə üçün tələb olunan gömrük ödənişləri bank, poçt və ya plastik kart vasitəsilə həyata keçirilir və ödənilmiş məbləğlər haqqında məlumatlar real vaxt rejimində gömrük orqanlarının elektron məlumat sistemində ötürülür.

2.7. Gömrük bəyannamələrində göstərilən məlumatların doğruluğuna nəzarət gömrük orqanlarının vəzifəli şəxsləri tərəfindən aparılır və sistemdə real vaxt rejimində əksini tapır.

2.8. Gömrük nəzarətinin nəticəsi real vaxt rejimində sistemdə qeyd edilməklə, mal və nəqliyyat vasitələri buraxılışa göndərilir və ya gömrük nəzarəti formaları tətbiq edilmək üçün saxlanılır.

2.9. Gömrük işinin informasiya təminatı üzrə məlumatları üç qrupa bölünür:

2.9.1. hüquqi;

2.9.2. metodiki;

2.9.3. təşkilati.

2.10. Gömrük işinin hüquqi təminatı gömrük qanunvericiliyindən ibarətdir. Bu məlumatlar normativ hüquqi aktlar qüvvəyə mindikdən sonra gömrük orqanlarının elektron informasiya sistemində daxil edilir.

2.11. Gömrük işinin metodiki təminatı sistem vasitəsilə gömrük rəsmiləşdirilməsinin, gömrük nəzarətinin və onların nəticələrinin təhlili üzrə gömrük orqanlarının vahid qaydada işləmələrinin təmin edilməsi və bütün gömrük orqanlarının işləmə qaydaları ilə real vaxt rejimində tanış olmaq imkanının əldə edilməsi üçün şəraitin yaradılmasından ibarətdir.

2.12. Gömrük işinin təşkilati təminatı gömrük rəsmiləşdirilməsi və gömrük nəzarəti prosedurlarının (o cümlədən, elektron qaydada) həyata keçirilməsinin mümkünlüyü və səmərəliliyi baxımından şəraitin yaradılmasını nəzərdə tutur.

2.13. Komitənin fəaliyyət təminatı məsələlərinə aşağıdakılar daxildir:

2.13.1. gömrük orqanlarının maddi-texniki təminatı;

2.13.2. Komitənin maliyyə-təsərrüfat məsələləri;

2.13.3. kadrlarla iş.

2.14. Komitənin fəaliyyət təminatı ilə bağlı məlumatlarla iş tələbata uyğun olaraq real vaxt rejimində aparılır.

2.15. Məlumatların mühafizəsi üçün aşağıdakı tədbirlər həyata keçirilməlidir:

2.15.1. məlumatlara icazəsiz girişin və onun məlumatlara giriş icazəsi olmayan şəxslərə verilməsinin qarşısının alınması;

2.15.2. məlumatlara icazəsiz giriş hallarının vaxtında aşkarlanması və qarşısının alınması;

2.15.3. məlumatlara giriş qaydalarının pozulmasının nəticələri haqqında xəbərdarlıq edilməsi;

2.15.4. məlumatların işlənməsinin texniki vasitələrinə onların fəaliyyətlərini poza biləcək təsirlərin qarşısının alınması;

2.15.5. icazəsiz giriş nəticəsində dəyişdirilmiş və ya məhv edilmiş məlumatların dərhal bərpası imkanının olması;

2.15.6. məhdud girişli məlumatların qorunması;

2.15.7. məlumatlara giriş hüquqlarının həyata keçirilməsi;

2.15.8. məlumatların mühafizə səviyyəsinin təmin edilməsinə daimi nəzarətin həyata keçirilməsi.

- 2.16. Mühafizənin təmin edilməsi məqsədi ilə gömrük xidmətinin vahid avtomatlaşdırılmış informasiya sistemində olan məlumatlara giriş yalnız proqram təminatı vasitəsilə həyata keçirilir.
- 2.17. Mühafizə aşağıdakı proqram-texniki üsullarla təmin edilir:
- 2.17.1. istifadəçilərə istifadəçi hüquqlarının verilməsi ilə sistemə girişin tənzimlənməsi;
- 2.17.2. sistemə giriş üçün elektron imzadan və ya kriptografik açardan istifadənin məcburi olması;
- 2.17.3. mühafizə olunan məlumatlara girişin qeydiyyatının aparılması;
- 2.17.4. mühafizə olunan məlumatlardan istifadəyə nəzarət;
- 2.17.5. sistemə icazəsiz giriş cəhdlərinin qeydiyyatının aparılması;
- 2.17.6. mühafizə olunan məlumatların ötürülməsində və işlənməsində kriptografik qoruyucu vasitələrdən istifadə edilməsi;
- 2.17.7. sistemə giriş imkanı verilmiş hər bir gömrük əməkdaşının iş yerindəki texniki vasitələrə müvafiq qoruyucu proqram təminatının yüklənməsi və işə salınması;
- 2.17.8. informasiya qoruyucu vasitələrin quraşdırılması və işə salınması.
- 2.18. Sistemin mühafizəsi üçün aşağıdakı təşkilati tədbirlər görülür:
- 2.18.1. Bakı şəhərindən kənar Komitənin ehtiyat server mərkəzinin yaradılması;
- 2.18.2. serverlərin quraşdırıldığı otaqlara kənar şəxslərin girişinin qadağan edilməsi;
- 2.18.3. məlumatların daxil edilməsinə və dəyişdirilməsinə səlahiyyəti olan şəxslərin siyahısının dəqiqləşdirilməsi, məsuliyyət tələb edən hallarda siyahının təsdiq edilməsi.
- 2.19. Proqram-texniki və təşkilati mühafizə tədbirləri birgə tətbiq olunur.

3. Gömrük orqanları ilə dövlət orqanları, səlahiyyətli iqtisadi operatorlar, sahibkarlıq subyektləri, habelə gömrük orqanlarının özləri arasında elektron formada sənəd məlumatların mübadiləsi

- 3.1. Gömrük orqanları ilə digər dövlət orqanları arasında elektron sənəd və məlumat mübadiləsi aşağıdakı hallarda aparılır:
- 3.1.1. şəxslər tərəfindən gömrük sərhəd buraxılış məntəqələrindən mal və nəqliyyat vasitələrinin keçirilməsi zamanı;
- 3.1.2. xarici iqtisadi fəaliyyət iştirakçıları tərəfindən mal və nəqliyyat vasitələrinin gömrük rəsmiləşdirilməsi zamanı;
- 3.1.3. gömrük və dövlət orqanları tərəfindən elektron xidmətlərin göstərilməsi zamanı;
- 3.1.4. gömrük və dövlət orqanları öz funksiyalarını yerinə yetirən zaman.
- 3.2. Gömrük sərhəd buraxılış məntəqələrində gömrük orqanları ilə dövlət orqanları arasında elektron məlumat mübadiləsi aşağıdakı məqsədlər üçün aparılır:
- 3.2.1. gömrük nəzarəti vaxtının minimuma endirilməsi və səmərəliliyinin artırılması;
- 3.2.2. yoxlama hərəkətlərinin təkrarlanmasının qarşısının alınması;
- 3.2.3. nəzarət orqanlarının vəzifəli şəxslərinin mal və nəqliyyat vasitəsini sərhəddən keçirən şəxslə təmasının azaldılması.
- 3.3. Gömrük orqanları ilə digər dövlət sərhəd nəzarət qurumları arasında məlumat mübadiləsi gömrük xidmətinin vahid avtomatlaşdırılmış idarəetmə sistemindən (bundan sonra - VAİS) istifadə etməklə real vaxt rejimində aparılır.
- 3.4. Gömrük orqanları ilə digər dövlət sərhəd nəzarət qurumları arasında sərhədi keçən mal və nəqliyyat vasitələrinə dair məlumat mübadiləsi onlar arasında bağlanmış ikitərəfli razılaşmalar və ya elektron hökumət prinsipləri əsasında tənzimlənir.
- 3.5. Mal və nəqliyyat vasitələrinin gömrük rəsmiləşdirilməsi zamanı gömrük orqanları ilə digər dövlət orqanları arasında elektron məlumat mübadiləsi aşağıdakı məqsədlər üçün aparılır:
- 3.5.1. rəsmiləşdirmə üçün tələb olunan və dövlət orqanlarının elektron məlumat sistemində olan məlumat və sənədlərin mübadilə edilməsi nəticəsində şəxslərdən tələb edilən sənədlərin sayının minimuma endirilməsi;

- 3.5.2. gömrük rəsmiləşdirilməsi və gömrük nəzarəti vaxtının minimuma endirilməsi və səmərəliliyinin artırılması;
- 3.5.3. şəffaflığın təmin olunması;
- 3.5.4. gömrük orqanının vəzifəli şəxslərinin mal və nəqliyyat vasitəsini rəsmiləşdirən şəxslə təmasının azaldılması.
- 3.6. Gömrük orqanları ilə digər dövlət orqanları arasında elektron məlumat mübadiləsi aşağıdakı üsullarla aparılır:
- 3.6.1. elektron hökumətin dövlət informasiya sistemi vasitəsilə;
- 3.6.2. VAİS vasitəsilə;
- 3.6.3. qarşılıqlı razılaşma əsasında digər vasitələrlə.
- 3.7. Gömrük orqanları ilə digər dövlət orqanları arasında elektron qaydada mübadilə olunan məlumatların strukturu qarşılıqlı razılaşdırılır.
- 3.8. Gömrük orqanları ilə səlahiyyətli iqtisadi operatorlar arasında məlumat mübadiləsi onlar arasında bağlanmış müqavilələrlə tənzimlənir.
- 3.9. Bəyannaməçilərdən gömrük bəyannamələri və elektron formada təqdim edilən sənədlər gömrük xidmətinin vahid avtomatlaşdırılmış idarəetmə sistemində elektron şəkildə qəbul edilir.
- 3.10. Sahibkarlıq subyektləri və gömrük brokerləri gömrük rəsmiləşdirilməsi ilə bağlı normativ məlumatlardan və təsnifatlardan istifadə etmək üçün gömrük orqanlarının icazəsi əsasında VAİS-ə bu Qaydaların 4-cü hissəsində müəyyən edilmiş qaydada qoşula bilirlər.
- 3.11. Gömrük orqanlarının özləri arasında məlumat mübadiləsi müxtəlif gömrük prosedurları altında yerləşdirilən mallara gömrük nəzarətinin gömrük qanunvericiliyinin tələblərinə uyğun həyata keçirilməsinin təmin edilməsi, habelə gömrük əməliyyatlarının başa çatdırılmasının təsdiq edilməsi məqsədi ilə aparılır.
- 3.12. Gömrük orqanları arasında məlumat mübadiləsi VAİS-dən istifadə etməklə real vaxt rejimində aparılır.

4. Şəxslərin gömrük orqanlarının elektron məlumat sisteminin istifadəçisi kimi təsdiq edilməsi və bunun üçün tələb olunan sənədlərin siyahısı

- 4.1. Gömrük orqanlarının informasiya sistemlərinə məlumat göndərmək və ya oradan məlumat almaq istəyən şəxslər gömrük orqanları tərəfindən gömrük orqanlarının informasiya sistemlərinin istifadəçisi (bundan sonra – istifadəçi) kimi təsdiq edilməlidirlər.
- 4.2. İnformasiya sistemlərindən istifadə səlahiyyətləri aşağıdakılara verilə bilər:
- 4.2.1. gömrük orqanı əməkdaşlarına;
- 4.2.2. gömrük brokerlərinə;
- 4.2.3. gömrük orqanları ilə VAİS vasitəsilə məlumat mübadiləsində iştirak edən digər təşkilatların əməkdaşlarına;
- 4.2.4. xarici iqtisadi fəaliyyət iştirakçılara.
- 4.3. Gömrük orqanı əməkdaşlarının istifadəçi kimi qeydiyyatına alınması, onlara istifadəçi hüquqlarının verilməsi, bu hüquqların dəyişdirilməsi və ləğv edilməsi gömrük orqanlarında istifadəçilərə həvalə edilmiş səlahiyyətlərə uyğun tabeliyində olduğu gömrük orqanı rəisinin rəsmi müraciəti əsasında həyata keçirilir.
- 4.4. Gömrük brokerlərinə onların rəhbərlərinin rəsmi müraciəti əsasında broker fəaliyyəti göstərdikləri müddətdə həmin fəaliyyətin həyata keçirilməsini təmin edən istifadəçi hüquqları verilir və fəaliyyət müddətinin bitməsi ilə istifadəçi hüquqları da ləğv edilir.
- 4.5. Gömrük orqanları ilə məlumat mübadiləsində iştirak edən digər dövlət qurumlarının əməkdaşlarına həmin təşkilatların rəhbərlərinin rəsmi müraciəti əsasında məlumatlara giriş səlahiyyətlərinə uyğun istifadəçi hüquqları verilir və ya ləğv edilir.
- 4.6. Gömrük orqanlarının elektron məlumat sisteminin istifadəçisi olmaq istəyən şəxs yazılı və ya elektron formada ərizə ilə Komitəyə müraciət edir.

4.7. Ərizəyə 5 (beş) iş günündən gec olmayaraq baxılır və müqavilənin imzalanması üçün hüquqi şəxsin nümayəndəsi hüquqi şəxsin qeydiyyat sənədi və öz şəxsiyyətini təsdiq edən sənədlə, fiziki şəxs isə yalnız öz şəxsiyyətini təsdiq edən sənədlə Komitəyə dəvət olunur.

4.8. Gömrük orqanlarının elektron məlumat sisteminin istifadəçisi olmaq istəyən şəxslərə müqavilə əsasında yalnız öz ixrac-idxal əməliyyatlarına giriş üçün istifadəçi hüquqları verilir.

5. Gömrük orqanlarının elektron məlumat sisteminin istifadəçisi olmaq istəyən şəxsin bu barədə müraciətinin təmin edilməməsi üçün əsaslar

5.1. Gömrük orqanlarının elektron məlumat sisteminin istifadəçisi olmaq barədə müraciətlər aşağıdakı hallarda təmin edilmir:

5.1.1. şəxs elektron xidmətlərin göstərilməsi üçün Komitə tərəfindən təklif olunan müqaviləni imzalamaqdan imtina etdikdə;

5.1.2. müraciət edən qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada şəxsiyyəti təsdiq edilmədikdə və ya müraciət edən şəxslə barəsində informasiya istənilən şəxs fərqləndikdə;

5.1.3. şəxs gömrük orqanları tərəfindən göstərilən elektron xidmətlərdən fərqli məlumatlara giriş istədikdə.

5.2. Müraciətin təmin edilməməsi haqqında qərar qəbul edildikdə, şəxsə müraciətin təmin edilməməsinin səbəbləri aydın və əsaslandırılmış şəkildə göstərilməklə, müraciətin alındığı tarixdən 5 (beş) iş günündən gec olmayaraq bildiriş göndərilir.

5.3. Gömrük orqanının qərarı ilə razı olmayan şəxslər həmin qərardan inzibati qaydada və ya məhkəməyə şikayət edə bilirlər.

6. İstifadəçi, istifadəçilər qrupu və ya bütün istifadəçilər üçün müəyyən edilə bilən şərtlər

6.1. İstifadəçilərə istifadəçi hüquqları müvafiq təhlükəsizlik tələbləri nəzərə alınmaqla verilir.

6.2. İstifadəçi hüquqları istifadəçinin yerinə yetirməli olduğu funksiyalara uyğun olmalıdır.

6.3. İstifadəçi sistem inzibatçısı tərəfindən ona verilmiş istifadəçi hüquqlarını dəyişməyə cəhd etməməlidir.

6.4. Bu Qaydaların 4.2.1-4.2.3-cü yarımbəndlərində nəzərdə tutulmuş istifadəçilər sistemdən yalnız xidməti vəzifələrini həyata keçirmək üçün istifadə edirlər.

6.5. Eyni səlahiyyətlərə malik istifadəçilər, istifadəçilər qrupunda birləşdirilə bilirlər.

6.6. İstifadəçi onun istifadəçi adından sistemdə aparılan bütün əməliyyatlara görə məsuliyyət daşıyır.

6.7. İstifadəçilərin məlumat bazalarına girişi yalnız proqram təminatı vasitəsilə həyata keçirilir. Bazalara birbaşa giriş yolverilməzdir.

6.8. Komitə tərəfindən istifadəçinin hüquqları aşağıdakı hallarda ləğv edilir:

6.8.1. istifadəçi Gömrük Məcəlləsi ilə üzərinə qoyulmuş öhdəliklərinə əməl etmədikdə;

6.8.2. istifadəçi bu Qaydalarda müəyyən edilmiş şərtləri yerinə yetirmədikdə;

6.8.3. istifadəçi gömrük orqanlarının elektron məlumat sistemində qeyri-qanuni daxil olmağa və ya müdaxiləyə görə qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada təqsirli bilindikdə;

6.8.4. istifadəçinin imtina barədə rəsmi müraciəti olduqda.

6.9. İstifadəçi hüquqları ləğv edildikdə, bu barədə ona bildiriş göndərilir. Bildirişdə istifadəçi hüququnun ləğvinin səbəbləri göstərilir.

6.10. Gömrük orqanının qərarı ilə razı olmayan şəxslər həmin qərardan inzibati qaydada və ya məhkəməyə şikayət edə bilirlər.

Qeyd. Bu Qaydalarda dəyişikliklər Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırıldıqdan sonra edilə bilər. ¹¹

İSTİFADƏ OLUNMUŞ MƏNBƏ SƏNƏDLƏRİNİN SİYAHISI

1. [01 may 2015-ci il tarixli 163 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2015-ci il, № 5, maddə 649**)

QƏRARA EDİLMİŞ DƏYİŞİKLİK VƏ ƏLAVƏLƏRİN SİYAHISI

^[1] [01 may 2015-ci il tarixli 163 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2015-ci il, № 5, maddə 649**) ilə “Gömrük orqanlarının elektron məlumat sistemindən istifadə Qaydaları”nın sonuna yeni məzmununda “Qeyd” əlavə edilmişdir.